

סיכום וועדת היגוי - פרויקט שיקום נחל נהלל

24.7.23 התקיימה פגישה מקוונת של וועדת היגוי פרויקט שיקום מעלה נחל נהלל.

להלן [הקלטה של המפגש](#) ורשימת הנושאים שהוצגו במהלך הפגישה (מצ"ב קבצי המצגות):

- [עדכונים מהשטח](#) - מה נעשה עד כה ומה צפוי בחודשים הקרובים - מרים בן שלום, מנהלת הפרויקט
- [תהליך שחרור המים לנחל](#) - ד"ר רועי אגוזי, התחנה לחקר הסחף, משרד החקלאות ופיתוח הכפר
- [השלמת תכנון מקטע צפוני ודרומי](#) - יוחאי קורן, ליגמ פרויקטים סביבתיים
- [תפיסה אגנית לשיקום נחלים במרחב חקלאי](#) - טל רטנר, רשות ניקוז ונחלים קישון
- [עדכון פעילות הטמעה ותוצרי הדגמה](#) - יעל סלמה רובין, אגמא

במסגרת הדיון עלו מספר התייחסויות בנוגע לשחרור המים לנחל ושאלות בנוגע לפעולות הפרויקט הנוכחיות והמתוכננות. להלן התייחסות המשתתפים והמענה של צוות הפרויקט.

שחרור מים לנחל:

- יש הכרח לשחרור מי זרימות הבסיס על מנת לאפשר שיקום של הנחל. משרד הגנת הסביבה מקדם הן מדיניות שחרור הן של זרימות בסיס והן של גאוויות.
- משטר זרימה המבוסס על זרימות שטפוניות, בשונה מעל זרימות בסיס בלבד, הכרחיות לשיקום ארוך טווח של הנחל ולצמצום עליות התחזוקה המושתתות על רשויות הניקוז והנחלים.
- תהליך שחרור המים לנחל מבוסס על הסכמות עם כלל בעלי העניין, כולל קיבוץ אלונים. קיימת הסכמה עקרונית בנושא. הפרטים עדיין צריכים להסגר על מנת לספק מענה מיטבי לקיבוץ.

שאלות ותשובות:

- ? **האם התחנה ההידרומטרית שהוקמה בנחל מאפשרת קישוריות אקו-הידרולוגית?**
כן. במהלך החודשים הקרובים יצא דף מידע מפורט בנושא.
- ? **מה תהיה ההשפעה של שחרור הזרימות השיטפונות ושיקום המערכת הנחלית על המורד?**
יש צורך לבחון בעתיד את יכולת וויסות שיטפונות במעלה הנחל על המורד. צוות הפרויקט, יחד עם רשות הניקוז יבחן את הנושא בחורף הקרוב.
- ? **כיצד ניתן יהיה למנוע התבססות מחודשת של מינים פולשים ומתפרצים?**
על מנת למנוע התבססות מחודשת של צמחים פולשים ומתפרצים יש צורך לתת דגש על ניטור רב שנתי ואיזון בין פעולות טיפול לבין פעולות מניעה בחלקות החקלאיות הצמודות לנחל. לצד

זאת, השבת זרימות בסיס וגאוויות ושיקום התנאים הא-ביוטיים ככלל צפויים לשקם את צמחיית בתי הגידול הלחים ולסייע בדחיקה תחרותית של מינים פולשים.

? האם ניתן לקדם מחקר מדעי בנושא המשמעות של גריעת שטחי עיבוד לטובת רצועות חיץ בהתאם לאיכות ושימוש הקרקע?

השאלה הנכונה היא לגבי איכות השטח החקלאי ולא בהכרח כמות. שיקום משטר המים ישפר את מפל הלחות בגדות הנחל, ורצועת החיץ ולכן במידה והייתה מתקיימת פעילות חקלאית בשטח שבו רצועת החיץ קיימת כיום הפסדי החקלאי היו גדלים כיוון שהשטח הזה היה הופך לפחות ופחות מתאים לחקלאות וננטש.

? באיזו מידה תנועת מטיילים צפויה לייצר הפרעה למרחב החקלאי בעקבות שיקום הנחל?

חשש זה מטופל במסגרת הפרויקט ע"י סגירת השטח לבקר ורכבי שטח, עיבוי הגדר הפיסית בגדר של צמחייה והתווית שביל המטיילים בצורה ברורה לאזורים בהם מותר להם לנוע. אין אפשרות לסגירה הרמתית ונדרשת כאן פעילות לרתימת הקהילות המקומיות לשמירת הנחל. בפרויקט ציפורי נעשתה עבודה משותפת הקהילה והחקלאים על מנת לעורר מודעות לנושא.

? האם במסגרת הפרויקט צפוי לצאת תוצר הדגמה שעוסק בהשגת שטח עבור הנחל?
 במסגרת הפרויקט צפוי להתפרסם מסמך "הרחבת רצועות נחל לצורך שיקום אקוהידרולוגי של נחלים באזורים חקלאיים" שמקדם משרד חקלאות ופיתוח הכפר. מענה משלים למסמך זה יבחן על סמך תובנות הפרויקט.

צוות הפרויקט קשוב לכלל ההתייחסויות. אם יש הערות או שאלות נוספות, אנא פנו אלינו.

בברכה,

צוות פרויקט "שיקום מעלה נחל נהלל"